

MRb

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Verzending Tweede Kamerbrief 'Herinrichting Nationaal
Preventie Mechanisme'

Datum
17 september 2023

Ons kenmerk
4866900

1. Aanleiding

Eerder dit jaar zijn MBZK en u akkoord gegaan met het beleggen van het Nationaal Preventie Mechanisme (NPM) bij het College voor de Rechten van de Mens (CRM). Met bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer wordt de Kamer geïnformeerd over dat besluit.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met het verzenden van de brief aan de Tweede Kamer en het meezenden van het rapport van Berenschot, over de herinrichting van het NPM bij het CRM.

3. Kernpunten

Het NPM is in Nederland momenteel vormgegeven in een netwerkvorm, onder coördinatie van de Inspectie JenV. Zowel het huidige netwerk zelf als het Subcomité ter preventie van foltering en andere wrede, onmenselijke en ontorende behandeling of bestraffing (hierna het Subcomité) hebben aangegeven het wenselijk te vinden dat het NPM anders wordt ingericht. In overleg met het netwerk is besloten een verkenning uit te laten voeren hoe het NPM bij het CRM ingericht kan worden (bijlage 1 bij de Kamerbrief). U bent op basis van de verkenning akkoord gegaan met de herinrichting van het NPM bij het CRM.

In bijgaande brief:

- wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over het besluit om het NPM te beleggen bij het CRM;
- wordt verder toegelicht waarom het NPM anders ingericht wordt en welke argumenten er voor pleiten het NPM te beleggen bij het CRM;
- ontvangt de Kamer het rapport over de verkenning van het Berenschot naar het beleggen van het NPM bij het CRM.

De brief wordt parallel ter kennisname voorgelegd aan MBZK.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Er lopen geen toezeggingen aan de Tweede Kamer op het gebied van het NPM. Het Europees Comité over de voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen (CPT) heeft in 2022 gerapporteerd over haar bezoek aan het Koninkrijk der Nederlanden. In de beleidsreactie op dat rapport, en in het jaarverslag van het NPM voor 2021, is de Tweede Kamer geïnformeerd over het feit dat een andere inrichting van het NPM werd verkend.

4.2 Financiële overwegingen

In bovengenoemde verkenning is meegenomen hoeveel middelen het CRM nodig heeft om de NPM-taak uit te voeren. Op basis van de verkenning is met het CRM een budget afgesproken. De kosten zijn bij benadering €900.000 per jaar en in de JenV-begroting zijn de benodigde middelen daarvoor reeds gereserveerd.

4.3 Uitvoering

Nadat de Tweede Kamer is geïnformeerd over het besluit zal het CRM starten met het werven van een nieuw Collegelid en een ondersteunend team. De planning is dat het CRM de komende maanden voorbereidende werkzaamheden uitvoert, zoals gesprekken met het huidige netwerk, en de NPM-taak begin 2024 formeel overneemt. De huidige bestuurlijke situatie heeft daar geen invloed op.

BZK zal op verzoek van JenV een wetswijziging van de Wet College voor de Rechten van de mensen voorbereiden, om in de Wet de NPM-taak expliciet te benoemen en enkele aanvullende bevoegdheden te regelen.¹ BZK coördineert de wetswijziging, omdat BZK de eerste ondertekenaar van de Wet CRM is. Het CRM kan in afwachting van de wetswijziging reeds aan de slag als NPM, omdat de NPM-taak binnen de huidige taak en bevoegdheden van het NPM past. Desondanks is gekozen voor een wetswijziging, voor een goede borging van de taak bij het CRM.

4.4 Communicatie

Nadat de Tweede Kamer is geïnformeerd zal JenV samen met het huidige NPM-netwerk de uitvoeringsorganisaties informeren waarvoor het besluit relevant is. Ook zal het Subcomité geïnformeerd worden over het besluit.

4.5 Krachtenveld

Er is op meerdere momenten gesproken met de huidige leden van het NPM en stakeholders uit het bredere netwerk. Het besluit om het NPM bij het CRM te beleggen wordt nu breed gedragen, met uitzondering van de Nationale Ombudsman (NO). De NO heeft de voorkeur uitgesproken om het NPM bij de ombudsman zelf te beleggen. De NO heeft daarbij opgemerkt dat in een aantal andere landen het NPM ook belegd is bij een ombudsman. Ook geeft de NO aan dat het hebben van een A-status geen harde vereiste is voor het uitvoeren van de NPM. Het is correct dat de A-status geen harde vereiste is, maar in het OPCAT staat wel dat het een belangrijke factor is om te overwegen bij de inrichting van het NPM.² Het CRM heeft die A-status. Gelet daarop en de andere argumenten die zijn benoemd in de brief aan de Tweede Kamer is gekozen om het NPM te beleggen bij het CRM.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden.

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

¹ Het gaat onder andere om 1) onbeperkte toegang tot alle soorten medische dossiers van personen op plekken van vrijheidsbeneming, ook zonder de toestemming van deze personen, en 2) de toegang tot plekken van vrijheidsbeneming die als woning kunnen worden aangemerkt.

² Het OPCAT, artikel 18, lid 4, stelt "When establishing national preventive mechanisms, States Parties shall give due consideration to the Principles relating to the status of national institutions for the promotion and protection of human rights."

6. Bijlagen

Bijlage 1: concept-Kamerbrief herinrichting NPM

Bijlage 2 (bijlage bij Kamerbrief): Rapport Berenschot verkenning NPM bij het CRM

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
17 september 2023

Ons kenmerk
4866900